

Інститут демократії
імені **ПІЛИПА**
ОРИКА

Вісник польсько-українського проекту “Суспільна
підтримка реформи самоврядування в Україні.
Українська мережа клубів громадського діалогу”

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej

1989 r.

ГРОМАДСЬКИЙ ДІАЛОГ ДЛЯ РОЗВИТКУ

ВИПУСК #01 ЛИПЕНЬ 2016

Polsko-Kanadyjski
Program Wsparcia
Demokracji

Польсько-Канадська
Програма Підтримки
Демократії

Poland-Canada
Democracy
Support Program

Canada

polska pomoc

Fundacja Solidarności Międzynarodowej

Проект співфінансований в рамках Польсько-Канадської Програми Підтримки Демократії, яка є програмою Фондації Міжнародної Солідарності, що фінансується Урядами Канади та Польщі (відповідно до програми польської співпраці для розвитку МЗС Республіки Польщі та Канадського Міністерства закордонних справ, торгівлі та розвитку(DFATD))

фото tsn.ua

Мановний читачу!

ВИДАННЯ, перший випуск якого представляємо Вам зараз, здійснене у рамках польсько-українського проекту „Суспільне сприяння реформі самоврядування в Україні. Українська мережа клубів громадського діалогу”. На його сторінках Ви знайдете чимало інформації про діяльність активних людей, сповнених бажанням зробити життя мешканців своїх міст, містечок, сіл комфортнішим, сучаснішим, цікавішим, які вважають, що найважливі-

шим капіталом нашого суспільства, і кожної окремої його спільноти є соціальний капітал, тобто здатність людей об'єднувати зусилля, спільно шукати розв'язань найскладніших проблем на основі довіри, врахування думки та інтересів один одного. Це – люди з різних куточків України: з Миколаївської, Херсонської, Дніпропетровської, Кіровоградської областей, Харківщини, Черкащини, Полтавщини, Вінничини, Київщини, Львівщини. Серед них ті, кому через воєнні дії довелося зали-

шити свої домівки на Донеччині і хто віддає зараз свою творчу енергію та активність для розбудови громад, які стали для них прихистком. Це – люди різних професій, які в різний спосіб беруть участь у вирішенні суспільних проблем: як службовці органів місцевого самоврядування та працівники державних установ, як активісти громадських організацій, як журналісти, просто небайдужі громадяни. Це люди різного життєвого досвіду. А всі вони, попри всі свої відмінності, налаштовані на пошук партнерів, на створення ситуації партнерства та можливостей для участі кожного в житті своїх громад. І головною ідеєю і, водночас, інструментом таких пошуків є діалог. Українське суспільство лише на самому початку шляху опанування діалогом як запорукою широкої співпраці та ефективних рішень для розвитку. Та з кожним днем все більшає число людей, які переконані, що лише якісний, результативний діалог є шляхом до справжнього громадянського суспільства в Україні до солідарності в нашому суспільстві і для майбутніх здобутків як окремого громадянина, так всієї країни.

Тож запрошуємо Вас до нашого гурту і сподіваємося, що Ви знайдете для себе на сторінках нашого видання нові ідеї, які підуть на користь Вашим громадам, та підказки для їх втілення у життя.

У ПОШУКАХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ ДІАЛОГУ

ПРОЕКТ „Суспільне сприяння реформі самоврядування в Україні. Українська мережа клубів громадського діалогу” – третій з низки проєктів, котрі пропонують таку форму участі громадськості у місцевих справах як Клуби громадського діалогу. Задум першого з них – „Суспільний капітал для українського самоврядування. Клуби громадського діалогу в регіонах” – народжувався влітку 2013-го, коли в Україні очікували підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом. А підготовка самого проєкту йшла під тривожні повідомлення перших подій на Київському Євромайдані. Надалі склалася ситуація, коли, здавалося, саме поняття „діалог”, власне, „суспільний діалог” було неможливим до застосування в українській реальності. Тим не менше, намір двох давніх партнерів – Щецинського навчального центру Фондації розвитку місцевої демократії (Польща) та МГО „Інститут демократії імені Пилипа Орлика” – розпочати в Україні не тільки розмову про суспільний діалог, а й дії з його започаткування в громадах, був підтриманий Фондацією Міжнародної Солідарності.

І справа тут не стільки в тому, що за змістовну основу автори проєкту взяли досвід діяльності Громадських комітетів „Солідарності”, які відіграли величезну

роль у здобутті Польщею справжньої демократії та успіхів її місцевого самоврядування. Польським суспільством, що впродовж кількох десятиліть тихо, або й гостро виборювало повернення до демократичного шляху розвитку, був зроблений головний висновок: суспільна конфронтація може призвести до позитивних зрушень, але закріпити і розвинути їх може тільки співпраця та солідарність значного числа суспільних інституцій та громадян на основі спільних цінностей, які виявляються і приймаються в часі постійного констру-

тивного діалогу.

До участі у проєкті „Суспільний капітал для українського самоврядування. Клуби громадського діалогу в регіонах” запросили громадських активістів громад переважно зі східних, південних та центральних областей України. На жаль, для кількох з них пропозиція так і залишилася нереалізованою через російську агресію і дії сепаратистів (Новоазовськ, Ровеньки) чи через нестабільність ситуації та постійну загрозу провокацій (Генічеськ, Селідове). З

(Продовження на стор. 4)

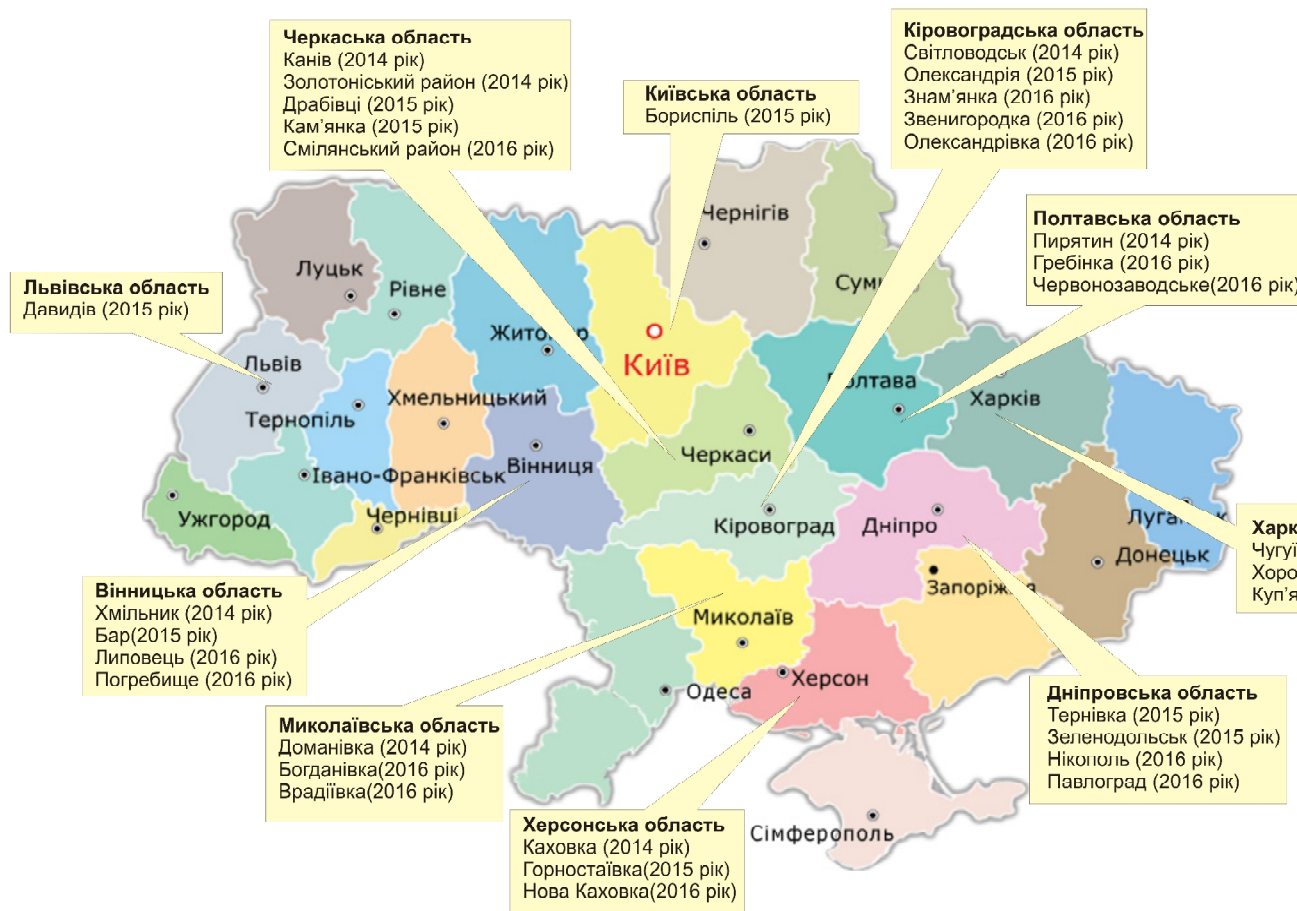
(Початок на стор. 3)

цієї, здавалося б, невдачі був зроблений висновок, який вплинув на всю подальшу роботу: відсутність діалогу в суспільстві, а саме такою була ситуація за часів президента Януковича, може призвести до втрати суспільством пильності і стійкості до маніпуляцій, а в результаті – до загрози втрати громадянських свобод і навіть своєї держави.

Протягом 2014 року у Пирятині (Полтавська область), Світловодську (Кіровоградська область), Чугуєві (Харківська область), Хмільнику (Вінницька область), Каховці (Херсонська область), Смілі (Черкаська область), а також в Каневі, Золотоноші (Черкаська область), Доманівці та Вознесенську (Миколаївська область), які замінили міста, що припинили участь в проекті, склалася команда однодумців, котрі почали на-

бувати досвіду організації конструктивного обговорення як місцевих, так і загальних для українського суспільства проблем. Причому це обговорення має бути результативним, завершуватися пропозиціями чи реальними діями, спрямованими на вирішення цих проблем. А цьому сприяє застосування інтерактивних методик роботи з аудиторією, аналізу ситуацій та пошуку рішень.

Перший рік робота клубів громадського діалогу зосереджувалася на питаннях реформування місцевого самоврядування в Україні та представленні польського досвіду реформування та діяльності місцевого самоврядування. І, слід зазначити, що громадськість в містах і селах, де працювали клуби, саме під час участі у їх заходах отримувала першу для себе інформацію про реформування місцевого самоврядування, децентралізацію влади і державного управління. Були зроблені перші кроки із подолання комунікативних бар'єрів в громадах, відкриті можливості пошуків спільного бачення на проблеми різними людьми, і не тільки представниками хрестоматійної тріади „влада, бізнес, громадськість”, а й різними професійними середовищами, віковими групами, які зазвичай перебувають осторонь громадської активності. Перший рік дав можливість команді проекту та всім його учасникам нала-

(Продовження на стор. 5)

(Початок на стор. 3, 4)

штуватися на тривалу роботу. Адже, як зауважив Посол ЄС в Україні Ян Томбінський на підсумковій конференції проекту в Києві 7 – 8 листопада 2014 року: „Будь-яка робота, спрямована на суспільні зміни, може дати перший очевидний для всього суспільства результат щонайменше через три роки після її початку”.

Логічним продовженням роботи 2014 року став проект „Клуби громад-

ського діалогу. Громадське сприяння реформі самоврядування в Україні”, у 2015 році він здійснювався у 14 невеликих містах чи місцевостях 10 областей України. Проект зосередився на вдосконаленні роботи досвідчених та створенні нових клубів громадського діалогу, які мали розглядатися не тільки як засіб інформування та обговорення питань реформування місцевого самоврядування, а і як майданчики для навчання громадськості методами публічної дискусії та діалогу, як організатори

процесів участі громадськості в місцевих справах. В кожному клубі відбулося щонайменше 4 публічних заходи в різноманітних формах – від традиційних дискусій, „круглих столів” із застосуваннями інтерактивних методів, дебатів, до різноманітних акцій – толок, святкувань на відкритому повітрі. І розрахунок авторів проекту виправдав себе: клуби громадського діалогу не раз ставали доброю нагодою обговорити складні проблеми громад в невимушеній позитивній атмосфері. Зокрема, результати обговорення пропозицій з перейменування вулиць майже повністю втілені в Олександрії на Кіровоградщині, пропозиції із співпраці територіальних громад в рамках відповідного закону в питаннях утилізації твердих побутових відходів успішно втілюються в Пирятині (Полтавська область), уперше учнями, батьками та вчителями на рівних обговорювалося забезпечення харчуванням учнів загальноосвітніх шкіл Тернівки (Дніпропетровська область), питання подальшої долі курортної зони Хмільника (Вінницька область) зібрали численну аудиторію аж до народних депутатів України, вперше відбулася конструктивна розмова лідерів сусідніх із Драбівцями, що на Черкащині, громад з наміром обміркувати перспективи утворення об’єднаної громади. З невеличкої толоки за участю кількох молодих людей почав діяльність клуб громад-

(Закінчення на стор. 6)

(Початок на стор. 3, 4, 5)

ського діалогу у селі Давидів неподалік Львова, а несподіваним наслідком його діяльності стала перемога на виборах сільського голови лідера клубу Віталія Дяківа, який став наймолодшим в Україні серед своїх колег.

Теперішній, 2016 рік та проект „Суспільне сприяння реформі самоврядування в Україні. Українська мережа клубів громадського діалогу” продовжує роботу зі створення клубів громадського діалогу та поширення досвіду вже діючих. Авторами проекту відібрані 7 провідних клубів – у Пирятині (Полтавська область), Кам'янці (Черкаська область), Хмільнику (Вінницька область), Тернівці (Дніпропетровська область), Чугуєві (Харківська область), Світловодську (Кіровоградська область), Доманівці (Миколаївська область), кожен з яких допомагає створенню та становленню ще двох клубів у інших містах та місцевостях. На цей час практично всі новостворені клуби – у Смілянському районі Черкаської області та Олександрівці Кіровоградської, Павлограді та Нікополі Дніпропетровської області, Врадіївці та Богданівці Миколаївської області, Куп'янську Харківської та Новій Каховці Херсонської області, Липовці та Погребищі Вінницької області, Гребінці та Червонозаводському Полтавської області, Знам'янці та Звенигородці Кіровоградської області дебютували з першими заходами. Для всіх лідерів та організаторів клубів гро-

мадського діалогу передбачена система навчання – Школа лідерів клубів громадського діалогу, де своїми знаннями й досвідом діляться польські експерти на чолі з автором і керівником проекту, директором Щецинського навчального центру Фондації розвитку місцевої демократії Пшемиславом Фенрихом та їхні українські колеги. На допомогу всім учасникам проекту працює навчально-інформаційна інтернет-платформа за адресою <http://frdl.etechnologie.pl/> а також сторінка в соціальній мережі „Фейсбук” із назвою „Прозора Україна – суспільний капітал”. Поступово постає мережа клубів громадського діалогу, мережа активних людей, які прагнуть співпраці та свідомі великих можливостей, що їх дає суспільний діалог для розвитку кожної громади і всієї України.

Проект виконується у 2016 році Щецинським навчальним центром Фондації розвитку місцевої демократії (Польщі) та МГО „Інститут демократії імені Пилипа Орлика” (Україна) за співфінансування Фондації Міжнародної Солідарності, що фінансується Урядами анадиди та Польщі (відповідно до програми польської співпраці для розвитку МЗС Республіки Польщі та Канадського Міністерства закордонних справ, торгівлі та розвитку (DFATD)) в рамках Польсько-Канадської Програми Підтримки Демократії.

Експерт проекту КГД
Оксана КОЛІСНИК

КЛУБ АКТИВНО ПРАЦЮЄ У ВРАДІЇВЦІ

МЕМОРАНДУМ про співпрацю між владою й громадою підписали на першому засіданні Клубу громадського діалогу у Врадіївці на Миколаївщині 12 квітня.

Активісти проаналізували наявні проблеми громади та Врадіївського району в цілому. А також обговорили визначили теми та дати наступних засідань, на яких разом визначають принципи налагодження успішної співпраці та шляхи вирішення проблем. 12 та 13 травня активісти пройшли навчання у „Школі лідерів Клубів громадського діалогу” в Павлограді на Дніпропетровщині, де ознайомилися з формами участі громадськості в процесах прийняття рішень, форми та методи роботи в КГД.

А на початку червня активісти Клубу організували акцію благоустрою біля храму святого Миколая Чудотворця УКГЦ у Врадіївці, де зараз ведуться ремонтні роботи.

ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД

ГРОМАДСЬКИЙ ПОГОДЖУВАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ЗЕМЛІ ЩЕЦИНСЬКОЇ

КІНЕЦЬ 1988-го. Економічна та суспільна ситуація Польщі — катастрофічна. Через нав'язані комуністами підходи економіка країни зазнає тотальних поразок, керована півстоліття комуністами - Польською Об'єднаною Робітничою партією - Польща не має жодної ідеї для виходу з кризи. Суспільство, залякане впровадженням воєнного стану на початку 80-х років, перебуває в депресії. Давні діячі "Солідарності" - в ув'язненні або позбавлені можливості будь-якого впливу. Катастрофа здається невідворотною. Єдиним авторитетом, який сприймається всіма сторонами польського конфлікту, залишається католицький Костел. Костел закликає до діалогу, наполягає, що єдино можливий шлях до виходу з кризи йде через порозуміння, створює простір для діяльності опозиції, яка налаштована на діалог...

У грудні 1988 року у підвалі одного з варшавських костелів народився Громадський Комітет при Лехові Валенсі. Комітет об'єднав людей, пов'язаних із рухом "Солідарності" з усієї Польщі, до нього також увійшли і четверо ще-

Грудень 1988, Варшава, Польща. Засідання Громадянського комітету Солідарності в костелі Божого Милосердя на вул. Житній

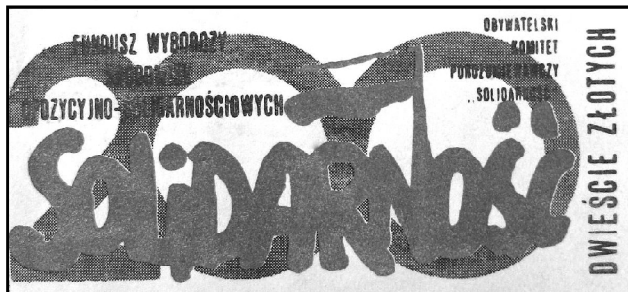
цинян, включно з автором цих рядків. Під тиском ситуації влада Польської Народної Республіки була змушена погодитися на діалог і це дало початок засіданням круглого столу, ефек-

том яких було поновлення легалізації "Солідарності" та згода влади на частково демократичні парламентські вибори.

(Продовження на стор. 8)

(Початок на стор. 7)

Порозуміння, діалог — це вимагає, щоб учасники (особи, середовища) були якоюсь мірою рівнозначні, щоб співрозмовники були справжніми партнерами в розмові, а не тільки пішаками. Дуже швидко прийшло розуміння, що потужності варшавського Комітету замало, і якщо ми хочемо бути партнером для чинної влади в Щецині і регіоні, то мусимо саме тут створити власний комітет. Бо влада має в своєму розпорядженні всі важелі і можливості — адміністративні, партійні структури, пресу й кошти, ми ж — нічого, крім великого бажання та емоцій. Цей брак рівноваги виключав справжній діалог, даючи владі шанс імітувати якісь консультації. Власне це і було мотивом для створення Громадського Погоджувального Комітету Західно-Поморського Регіону (скорочено ГПК). Комітет створювався протягом зимових місяців 1989

Фандрейзинг Громадських комітетів "Солідарності" 1989 року: підписані цеглинки в обмін на кошти до виборчого фонду

року, певною мірою на тлі засідань Круглого Столу і зусиль Комітету при Лехові Валенсі, формально його засновано 23 березня 1989 року. Комітет був погоджувальним в трьох значеннях. По-перше, став результатом порозуміння різних опозиційних середовищ. До його складу увійшли діячі Щецинського Клубу Католиків, Ради Індивідуальних Землеробів "Солідарність", Міжгалузевого Організаційного Комітету Національної Профспілки "Солідарність" Західно-Поморського Регіону, Незалежного Об'єднання Студентів, Об'єднання Польських Журналістів і багатьох інших. По-друге, його метою було порозуміння — насамперед, порозуміння надзвичайно різних середовищ та способів мислення, до того часу вилучених з публічного обігу через цензуру, потім порозуміння всього цього, згуртованого навколо "Солідарності", середовища з владою. Ми мали намір шукати виходу зі спричиненої комуністичною діяльністю польської кризи через діалог, а не через боротьбу. По-третє, слово "порозуміння" означало, що ми були готові до співпраці з кожним, звідки б він не приходив і яку б життєву історію не мав. Тому в ГПК було чимало людей, які раніше працювали в комуністичних структурах. Тоді ми вважали, що кожен може змінитися.

Безпосереднім мотивом для створення ГПК була "підготовка виборчої

кампанії до Сейму і Сенату з боку опозиційних, пов'язаних із "Солідарністю", середовищ" (за текстом повідомлення про створення ГПК). Вибори були призначені на 4 червня 1989 року. Ми говорили про них як про "контрактні", бо вони були наслідком контракту, укладеного "Солідарністю" із владою. З контракту витікало, що повною мірою демократичними будуть вибори до відродженого Сенату, у той час, як до Сейму вільні вибори будуть стосуватися лише 35% місць. Вибори до решти 65% місць мали проводитися відповідно до старих комуністичних процедур. Тобто в недемократичний спосіб. На виборчу кампанію було відведено мало часу, трохи більше двох місяців. На додачу, треба було все створювати з нуля і практично без грошей. Структури на місцях забезпечувала "Солідарність", осередки якої в установах та закладах відроджувалися як гриби після дощу. Аби отримати кошти, слід було організовувати громадські кампанії з їх збирання. Більшість необхідних справ всі виконували абсолютно безкорисливо, мало того, вкладаючи власні кошти, наприклад, на транспорт.

Проводилися сотні зустрічей, головним питанням яких було: якої Польщі ми бажаємо? що треба змінити в нашій Вітчизні? А потім — за кого голосувати, аби справдилися наші
(Закінчення на стор. 9)

(Початок на стор. 7,8)

бажання? Праця — титанічна, але й ефект вражаючий. Виграли все, що було можливим: усі доступні місця в Сеймі і Сенаті виявилися зайнятими висунутими нами кандидатами. І наші депутати і сенатори блискуче взялися до роботи, реалізуючи реформи, які ми обговорювали в час передвиборчої кампанії. І головною серед них була реформа місцевого самоврядування.

Новий парламент впровадив реформу місцевого самоврядування на

гмінному рівні надзвичайно швидко. Робота над пакетом законів розпочалася на початку жовтня 1989, а вже 8 березня 1990 року його ухвалили в цілому. Вибори до органів місцевого самоврядування були призначені на 27 травня 1990 року. ГПК тоді розпочав наступну величезну роботу: впровадження самоврядного мислення в свідомість мешканців Помор'я та Щецина, а також підготовку виборів. І знову — сотні зустрічей, дискусій, публікацій, виступів у ЗМІ (цензура у ЗМІ тим часом була суттєво обмежена, а зго-

дом і зовсім скасована), навчань для кандидатів у депутати місцевих рад. Останню функцію взяла на себе створена в 1989 році (в Щецині в 1990-му) Фундація Розвитку Місцевої Демократії. А ГПК невдовзі після виборів припинив свою діяльність. Більшість його творців та учасників вирішили, що прийшов час для політичних партій та неурядових організацій. Громадський Погоджувальний Комітет виконав свої завдання.

**Керівник проекту КГД
Пшемислав ФЕНРИХ**

КАМ'ЯНЩИНА ОТРИМАЛА ПРОГРАМУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ, НАПРАЦЬОВАНУ У КЛУБІ

ПРОГРАМУ розвитку туризму в Кам'янському районі на 2016-2020 роки обговорювали на першому засіданні клубу громадського діалогу у Кам'янці на Черкащині 14 квітня. А вже 11 травня ця Програма, із сформульованими на засіданні Клубу пропозиціями, була прийнята на сесії районної ради.

„У районі останні кілька років була відсутня така програма. А тим часом, маємо туристичний потенціал, адже Кам'янщина славиться музеями й унікальною місцевістю Холодний Яр”, — зазначив лідер клубу Олександр Шамрай.

У роботі засідання Клубу брали участь заступник голови райдержадміністрації Віталій Коваленко, секретар міської ради Андрій Плешкань. Також серед запрошених були три депутати міської ради, три депутати районної ради, громадськість міста та керівники установ культури, освіти та позашкільних навчальних закладів.

Учасники заходу у трьох групах обговорювали питання — що заважає розвитку туризму в районі та окреслили напрямки виходу із ситуації.

У ГРЕБІНЦІ РАДИЛИСЯ ПРО УПРАВЛІННЯ БАГАТОКВАРТИРНИМИ БУДИНКАМИ

НА ЗАСІДАННЯ Клубу у Гребінці на тему „Управління багатоквартирними будинками сьогодні та після 1 липня 2016 року” 21 квітня зійшлося понад 80 осіб: представники громадських організацій міста та ЗМІ, керівники підприємств, установ, організацій, депутати міської та районної ради, представники виконавчої влади та міської ради, активні жителі міста.

За словами координатора Клубу Людмили Цапенко, форма роботи з громадою, реалізована КГД, – нове для Гребінки.

„Громадські слухання з актуальних питань у нас проводилися неодноразово й раніше. Але на засіданні клубу люди побачили, що до них прийшли не просто поговорити, а щиро вислухати їх думку та дати впевненість у тому, що ця думка має реальний вплив”, – зазначила Людмила Василівна.

Учасники засідання провели дебати щодо варіантів управління багатоквартирними будинками.

„У Гребінці 102 багатоквартирних будинків, і питання управління ними дуже актуальне для мешканців мі-

ста взагалі. А зважаючи, що з 1 липня вступає в дію Закон України „Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку”, людям треба визначитися: хто займатиметься утриманням їхнього будинку буквально за кілька місяців, – зазначила Людмила Цапенко. – У жителів багатоповерхівок накопилось дуже багато для обговорення. Це в першу чергу питання щодо

можливих форм управління будинком: співвласниками, управителем та створення ОСББ”.

Володимир Зінченко, заступник міського голови представив презентацію на тему „Як створити ОСББ”. До-

свідом управління багатоквартирними будинками поділилися запрошені з ЖБК „Дружба” – голова правління Ніна Юхимівна Ковба та бухгалтер Ткаченко Любов Василівна, а також секретар ОСББ „Надія” Надія Корчак.

Активісти клубу організували роботу учасників в групах, які працювали над завданнями: „Що потрібно робити міській раді?”, „Що потрібно робити жителям багатоквартирних будинків?”, „Що потрібно робити комунальним господарством?”. Потім групи презентували свої роботи та провели жваве обговорення напрацьованих пропозицій та рекомендацій.

Результати першого засідання не забарилися. На засіданні виконавчого комітету Гребінківської міської ради 28 квітня було прийнято два рішення, обговорені активними представниками громади на КГД: сформовано робочу групу та вирішено провести інвентаризацію технічної документації будинків. Крім того, координаторів клубу почали запрошувати на зустрічі мешканців багатоквартирних будинків, аби обговорити утримання спільного майна будинків після 1 липня 2016 року.

«ШКОЛА ЛІДЕРІВ КЛУБІВ ГРОМАДСЬКОГО ДІАЛОГУ»: НАКОПИЧЕНИЙ ДОСВІД І ЗНАННЯ У ПОМІЧ ПОЧАТКІВЦЯМ

ЦИКЛ навчальних зустрічей для лідерів Клубів громадського діалогу започаткувала „Школа лідерів” у Черкасах 16 березня. Семінар для координаторів провідних клубів дав офіційний старт проекту „Суспільна підтримка реформи самоврядування в Україні. Українська мережа клубів громадського діалогу” в Україні в 2016 році.

„Це наш спільний 19-ий проект до реалізації. Думаю, нема такого у співпраці України й Польщі, щоб дві неурядові організації впровадили стільки для

України”, – відзначив керівник проекту Пшемислав Фенрих.

Пан Пшемислав накреслив три напрямки діяльності на 2016 рік. Зокрема, це створення нових КГД; об'єднання у мережу вже існуючих і новостворених клубів; підвищення компетенції у Школі лідерів КГД.

А вже у травні на навчальні семінари в рамках „Школи лідерів” координатори новостворених 14 клубів зібралися в Павлограді на Дніпропетровщині (13-

14 травня) та в Черкасах (19-20 травня). За участі експертів проекту КГД та Інституту демократії ім.Пилипа Орлика активісти обговорили основні засади і виклики для громади реформи місцевого самоврядування; результативність діяльності КГД, форми та методи роботи в клубах; зупинилися на ролі ролі лідерів у ефективному проведенні КГД. Дистанційні лекції зі Щецина „скайпом” активістам прочитали Пшемислав Фенрих та експерт Анджей Смолінські.

СУСПІЛЬНА ПІДТРИМКА РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Що нам відомо про освітні округи та опорні школи?

НА ЦЮ ТЕМУ клуб громадського діалогу Смілянського району Черкащини провів своє перше засідання 31 травня. Участь у заході взяли майже 30 осіб – голови РДА і райради, їх заступники, керівники апаратів, депутати райради, сім сільських голів і директорів шкіл, вчителі, психологи, юрист.

„У нашому районі не було інформаційно-роз'яснювальної роботи з цього питання. І коли до мене звернувся черговий сільський голова з питанням – а що після об'єднання громад робитимуть малі школи, зрозуміла, що проблема назріла”, – говорить лідер КГД у Смілянському районі Ніна Плясунова.

Організатори засідання проаналізували Положення про освітні округи, зупинившись конкретно на понятті опорних шкіл, продемонстрували присутнім відео про опорну школу на Чернігівщині, провели інтерв'ю з „сусідами” – представниками об'єднаної громади з Білозір'я, де знаходиться найближча опорна школа. В ролі експерта також виступила Олена Ковальська – керівник апарату РДА, яка курує питання децентралізації. Учасники також попрацювали в групах, визна-

чаючи плюси і мінуси реформування шкіл в умовах децентралізації.

На засіданні КГД напрацювали рекомендації владі з тим, що коли виникне необхідність обговорити питання опорних шкіл на сесії райради чи в громадах, їх братимуть до уваги. Серед рекомендацій – ремонт доріг у районі (між селами у першу чергу) та організація підвозу школярів; мінімізація скорочень педагогів; створення належної матеріально-технічної бази у школах (у тому числі – налагодження інтернету та мережі вай-фай для використання у навчальному процесі).

ПРОВЕДЕННЯ НАРАД: ЯК ПРОВОДИТИ НАРАДИ З КОРИСТЮ І ПРИЄМНІСТЮ

РОЗГЛЯНЬМО один із важливих аспектів в діяльності Клубів громадського діалогу (далі Клубів), а саме, проведення нарад активу і подумаймо над питаннями:

Чому ми проводимо наради активу Клубу?

Чи справді наради є необхідною складовою діяльності Клубів?

Що необхідно враховувати лідерам Клубів, щоб наради проводилися з користю та приємністю?

Якщо ваші дії спонукають інших мріяти, вчитися, творити і рости — ви лідер.

Джон Квінсі Адамс

В 2014 році були створені і розпочали свою активну діяльність в громадах України перші Клуби. Протягом трьох років експерти, лідери та актив Клубів працюють над удосконаленням своєї діяльності: змінюють форму, зміст, підвищують особисті компетенції, обмінюються досвідом тощо.

Зазвичай, проведення засідань чи інших форм проведення Клубів готуються лідером разом з активом. І варто пам'ятати, що гарне плану-

вання та підготовка заходів на 90 відсотків сприяє успішності їх проведення.

На мій погляд, однією із ефективних форм спільного плануван-

ня та прийняття рішень — є нарада. Правильно підготовлена і грамотно проведена нарада є ефективною формою використання колективного розуму.

У ТЕОРІЇ ІСНУЄ НАСТУПНА КЛАСИФІКАЦІЯ НАРАД:

ІНФОРМАЦІЙНА - ознайомлення з новими документами, майбутніми заходами, зміною ситуації тощо. Проводяться також узагальнення відомостей і вивчення різних думок на проблеми, що виникли.

РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНА - обговорюються питання планування звітності, оперативної роботи тощо. Як правило, під час такої наради керівництво прагне запевнити співробітників у правильності обраної ним політики і неминучості кроків, що були зроблені для досягнення мети.

ЗВІТНА — звіти про виконання планів, окремих доручень тощо.

НАВЧАЛЬНА (конференція) — має на меті дати учасникам необхідні знання і підвищити їхню кваліфікацію.

ПРОБЛЕМНА — вироблення методів вирішення проблем, що існують.

Згідно цієї класифікації, ми розуміємо, що в діяльності Клубів використовується кожен вид. Але, найчастіше, - проблемний та інформаційний, під час яких лідер з активом обмінюються новою інформацією, планують заходи та обговорюють наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

На думку доктора Іцхака Адізеса (Ichak Adizes), проблема нарад полягає в тому, що у них відсутні правила або ж цих правил явно бракує. Наради, зазвичай, мають природний характер, вони

протікають залежно від стилю лідера, який виступає у певний момент. Тут відсутня систематичність для прийняття рішення. Тому наради здаються такими виснажливими і нудними.

Що ж можуть зробити лідери Клубів, щоб наради з активом проводилися ефективно та не були виснажливими і нудними?

ktpu.kpi.ua

Перед проведенням наради, лідеру Клубу необхідно відповісти на п'ять ключових питань:

ЩО, ЧОМУ?

Чому саме зараз є необхідність в проведенні наради?

Яка мета та що буде обговорюватися (структура наради)?

Який результат ви хочете отримати?

ДЕ?

В якому місці ви плануєте проведення наради?

Доступність, зручність приміщен-

ня для учасників наради.

КОЛИ?

Коли буде проведено нараду?

Скільки часу триватиме нарада?

ХТО?

Хто з активу буде брати участь у нараді?

Чи є необхідність в запрошенні інших осіб (до прикладу, експертів, представників органів місцевого самоврядування, ЗМІ тощо)?

Як будуть розподілені обов'язки під час підготовки та проведення нарад (до прикладу, хто відповідає за підготовку активу до наради, запрошення учасників, підготовку матеріалів, ведення протоколу, організацію кави, чаю тощо)?

ЯК?

Яку форму проведення наради ви плануєте (до прикладу, обговорення, групова робота, "мозковий штурм" тощо)?

СКІЛЬКИ?

Який ресурс необхідний для проведення наради (до прикладу, обладнання, канцтовари тощо).

Хочеться зауважити, що наради активу Клубів дещо відрізняються від нарад на підприємствах, установах.

Наради активу Клубу, в переважній більшості, проводяться з використанням різних інтерактивних методів, як і заходи в рамках діяльності Клубів (до прикладу, обговорення, групова робота, "мозковий штурм" тощо).

Зараз розглянемо один із методів для підвищення ефективності нарад – “мозковий штурм” (автор методу Алекс Осборн). При виборі такого методу лідеру необхідно враховувати наступне:

заборонено будь-як критикувати виступаючих;

учасники наради сидять поруч, а не навпроти один одного;

стимулюється генерація ідей, навіть найбільш фантастичних.

Цей метод проведення нарад застосовується, коли складається надзвичайна, «позаштатна» ситуація, і немає варіантів її рішення; коли необхідно придумати нові ідеї чи шляхи вирішення проблеми. Завдяки цьому методу створюється обстановка, у якій учасники наради не бояться висловлювати найбільш дикі, фантастичні ідеї.

З описом інших інтерактивних методів ви зможете додатково ознайомитися в посібниках “Інтерактивні методи навчання”: Навч. посібник. /За заг. ред. П.Шевчука і П.Фенріха та “Громадський діалог в територіальній громаді. По-

радник для лідера Клубу громадського діалогу”./Під редакцією Пшемислава Фенріха та Олени Газізової

У процесі проведення наради, для створення обстановки зацікавленого обговорення проблем, які виникли, лідер не повинен:

*вести телефонні переговори;
переглядати електронну пошту;
коментувати й оцінювати виступи учасників наради;*

висловлювати свою точку зору з приводу проблеми, яка обговорюється, на початку наради;

застосовувати негативні формулювання (на кшталт, “нас не зрозуміють”).

У жодному разі не допускати су-

перечки з переходом на особистості учасників і негайно вживати заходів у разі виникнення напруги.

Перераховані рекомендації націлені на створення атмосфери щирого висловлення своєї точки зору учасниками наради.

У підсумку, хочу звернути увагу на ще один важливий аспект проведення нарад - ухвалення рішень та узгодження умов реалізації, в тому числі розподіл відповідальних, строки по їх виконанню.

Найкраще рішення, прийняте на нараді, вартуватиме мало, якщо не подбати про втілення його в життя, про контроль його реалізації.

Експерт КГД Альона ДОЛЯ

syl.ru

У ПИРЯТИНІ ОБГОВОРИЛИ ВАРІАНТИ УТРИМАННЯ СПІЛЬНОГО МАЙНА БАГАТОКВАРТИРНИХ БУДИНКІВ

„СТВОРЕННЯ ОСББ – вагомий крок до якісного утримання спільного майна багатоквартирних будинків”. Засідання провідного клубу громадського діалогу з такою темою відбулося 6 квітня в Пирятині на Полтавщині.

Тема безсумнівно актуальна, зважаючи на зміни в законодавстві: із 1 липня 2016 року вступає в дію Закон України „Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку”. Закон перекладає повну відповідальність за утримання та управління

будинком на його мешканців. Згідно нововведенням, мешканці мають час до 1 липня 2016 року, щоб визначитися з тим, хто здійснюватиме управління їхнім будинком надалі. Якщо мешканці не створять ОСББ (об’єднання співвласників багатоквартирних будинків), то міська влада на конкурсних засадах призначить багатоповіхвівці управителя чи управляючу фірму

Участь у засіданні в Пирятині взяли близько 45 осіб – сюди запросили активи будинків, представників ОСББ, міської ради (були, зокрема, заступ-

ники мера Ігор Шикеринець, Максим Варага), комунального підприємства „Каштан”, яке утримує житловий фонд, учасників майбутнього клубу громадського діалогу з міста Гребінка, був присутній заступник міського голови Гребінки Володимир Зінченко.

Учасники ознайомилися із нововведеннями й наслідками ЗУ „Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку”, були презентовані матеріали „Як створити ОСББ”, напрацюваннями поділилися представники кооперативу „Мир”, які мають досвід в утриманні будинків, виступили керівники двох ОСББ із Пирятини. Попрацювали на засіданні в інтерактивному режимі, використавши так звану методику „плакат по колу”, у групах обговоривши три теми – що слід зробити мешканцям багатоквартирних будинків до 1 липня; дії міської влади; дії комунальних підприємств.

„У Пирятині 81 багатоквартирний будинок, тож як вони будуть утримуватися з 1 липня, важливо для містян. Ми напрацювали пропозиції й прийняли рекомендації для міської влади, – зазначив керівник Припятинського КГД Ігор Шикеринець. – Зокрема, ре-

(Закінчення на стор. 17)

(Початок на стор. 16)

комендували міськвиконкому створити план по реалізації Закону з урахуванням напрацювань клубу; міській раді –

створити інформаційне забезпечення; провести роботу серед підприємств, аби вони підвищили активність у сфері надання житлово-комунальних послуг;

провести ремонт будинків, які знаходяться в поганому стані; підготувати для мешканців пакети документів, аби полегшити їм створення ОСББ і інші”.

БОГДАНІВКА: НА ЗАСІДАННІ КЛУБУ СТАРТУВАЛО ПУБЛІЧНЕ ОБГОВОРЕННЯ ОБ'ЄДНАННЯ МІСЦЕВИХ ГРОМАД

МЕМОРАНДУМ між Клубом на владу підписали на першому засіданні КГД у с. Богданівка на Миколаївщині 20 березня. А вже за кілька тижнів богданівські активісти зібралися, аби обговорити перші кроки до децентралізації в сільській раді, виокремити проблеми та шляхи їх вирішення.

На зустрічі були присутні як представники влади, так і активної громадськості, а саме: голова районної ради Кушнір Т., голова райдержадміністрації Іванченко В., сільський голова Шкурченко Р., депутати сільської та районної рад, керівники фермерських господарств, закладів освіти та охорони здоров'я, активні мешканці сільської ради.

За словами керівника КГД у Богданівці Світлани Матвеевої, згадане питання дуже актуальне для жителів громади, адже перед ними став вибір приєднання до міста Южноукраїнськ,

до районного центру Доманівка та до приблизно рівної за спроможністю громадою с.Маринівка.

„На жаль, з вересня 2015 року, коли була перша пропозиція про об'єднання в територіальну громаду з центром в селищі Доманівка, жодного офіційного обговорення в Богданівці не відбулося! Люди обурилися, чому про них ніхто не дбає, не питає громадської думки, навіть були побоювання, що поки громада буде вирі-

шувати, з ким буде краще – втратять дорогий час та певні можливості, – зауважила Матвеева. – Сільський голова запевнив, що продовжить публічне обговорення, що обов'язок органів влади – залучати громадськість до обговорення суспільних проблем і не просто інформувати населення, а обґрунтовувати, пояснювати, пропонувати альтернативні шляхи розв'язання суспільних проблем”.

Було організовано проведення інтерактивної гри з представниками громади. Відбулася жвава дискусія. Кожен учасник висловив свою точку зору.

На засіданні звучали й ствердні висловлювання про те, об'єднання потрібно. Тож активісти вирішили продовжити проведення інформаційної кампанії в Богданівці. А це означає, що діалог розпочався та перші кроки до централізації у Богданівській сільській раді зроблено.

ПОТРЕБИ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ З'ЯСОВУЮТЬ У ДОМАНІВЦІ

УПРОДОВЖ червня в Доманівці на Миколаївщині тривало соціологічне опитування „Потреби місцевої громади 2016”. Його проводили в тому числі активісти Клубу.

За словами лідера Доманівського КГД Ірини Святченко, таке дослідження потрібне для того, аби чітко розуміти стан справ у своїй громаді, щоб на його основі розробляти стратегію розвитку території та мати базу для вибудовування діалогу з бізнесом та владою, а також пошуку можливості для залучення додаткових ресурсів.

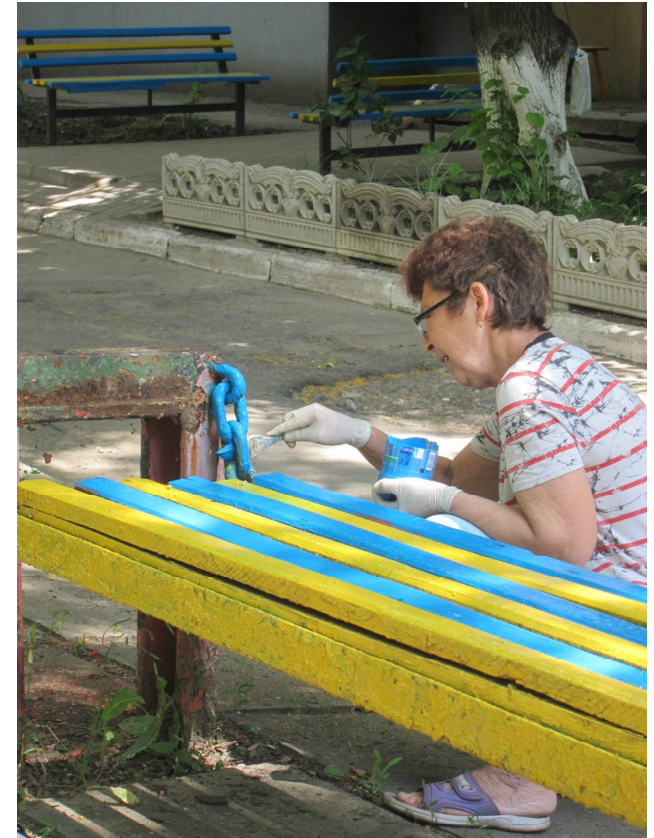
Людям пропонували заповнити анкети, розроблені Київським Міжнародним Інститутом соціології. Так виявлятимуть нагальні потреби селища.

КЛУБ ОБ'ЄДНУЄ ТЕРНІВЧАН

27 КВІТНЯ у м.Тернівка на Дніпропетровщині в міській бібліотеці пройшов тренінг для жінок „Менталітет здоров'я”. Цей захід було організовано місцевим клубом громадського діалогу разом з Центром іноваційного розвитку „Персона”. У гості завітали учасниці „дочірніх” клубів із Павлограда та Нікополя.

„Серед громадських активістів нашого міста багато жінок. Тому вирішили об'єднатися у спільній справі, – говорить керівник КГД у Тернівці Оксана Кирей. – На заході ми отримали не тільки цікаву інформацію, а ще почали обговорювати майбутні спільні проекти”.

А вже на наступне засідання Клубу до тернівчан завітала мандрівниця з Харкова Тетяна Коташевська. Просто у дворі міської багатоповерхівки було влаштовано своєрідний лекторій - мандрівниця поділилася не лише яскравими враженнями від відвідин 15 країн (чимало з них все ж лишаються екзотикою для більшості українців, як-от: В'єтнам чи Шрі-Ланка), а й власним досвідом – як їздити світом, не витрачаючи багато грошей. Вона продемонструвала охочим фото і відео з мандрівок, роз-

повіла цікаві тревел-історії. А також Коташевська розказала про маловідомі більшості туристичні принади України й відповіла на питання тернівчан.

Заходів передував суботник, а дітки порадували концертом. Отож, мешканці не лише відкрили для себе щось нове, а ще більше здружилися.

У ПАВЛОГРАДІ НА ПРЕЗЕНТАЦІЇ КЛУБУ ПІДПИСАЛИ МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ

30 БЕРЕЗНЯ в Павлограді на Дніпропетровщині відбулася презентація Клубу громадського діалогу (КГД). В рамках проекту „Мережа КГД” меморандум про співпрацю підписали громадські діячі, організації, депутати міської ради.

„Павлоградська громада досить активна. А спільні заходи ще більше згуртують людей. Тому бачу у Павлограді великий потенціал, – говорить лідер провідного клубу з м.Тернівка Дніпропетровської області Оксана Кирей. – Дуже приємно було бачити активних мешканців, готових плідно працювати для розвитку міста, будувати громадянське суспільство та впроваджувати принципи демократії”.

Олені Михайлові з Павлоградського КГД діяльність клубу бачиться як своєрідна платформа для спілкування активних містян, вирішення ними нагальних питань міста.

Над Вісником працювали Вікторія Мальована (Україна) і Анна Лончковська (Польща).
Переклад польського тексту Магдалена Братко.

Публікація відбиває власні погляди авторів і не може ототожнюватися з офіційною позицією Міністерства закордонних справ Республіки Польщі та Уряду Канади.